

ZA LOKALNO EKONOMIJO

Od domačih pridelkov do kolesarskih poti

Razvojnemu centru Srca Slovenije je v 15 letih delovanja uspelo vzpostaviti 32 kolesarskih poti, urediti 17 povezanih postajališč za avtodome, šolam in drugim javnim institucijam pa je dobavil skoraj 300 ton lokalno pridelane hrane.

Lokalni ponudniki Mirko Brinovec, Joži Bajc Pivec, vodja zeliščarske domačije Pivec, in Drago Vrhovnik, lastnik zdravilnega gaja Tunjice (FOTO: MARKO POVŠE)

»V 15 letih delovanja smo vzpostavili sistem usposabljanja na različnih področjih, skozi katerega se je izobraževalo že več kot 13.000 ljudi,« pravi **Aleksandra Gradišek**, direktorica Razvojnega centra Srca Slovenije. V okviru sistema povezujejo občine, turistične ponudnike, kmete, rokodelce, šole in vrtce ter prebivalce.

Med drugim pridobivajo finančna sredstva za razvoj območja Srca Slovenije, najdejo partnerje, pomagajo v podjetništvu, kmetijstvu, organizirajo dogodke in konference, svetujejo pri prijavih na razpise, promovirajo, odpirajo prodajne poti in spodbujajo podjetništvo. Osrednja dejavnost centra je krepitev lokalne ekonomije območja.

»Ljudem v lokalnem okolju dajemo možnost, da razvijajo svoje dejavnosti, mi pa jih promoviramo. Tako smo z dvema milijonoma sredstev v okviru projekta Leader in občinskimi sredstvi podprli 83 projektov in zaključili 23 evropskih projektov.«

Celovito zgodbo Srca Slovenije aktivno podpirajo občine Ivančna Gorica, Kamnik, Litija, Lukovica, Mengeš, Šentrupert in Šmartno pri Litiji.

Lastnik Zdravilnega gaja Tunjice **Drago Vrhovnik** s Srcem Slovenije sodeluje že vseh 15 let. »Pomagajo mi pri razpisih za pridobivanje evropskih sredstev, promociji dejavnosti in omogočajo udeležbo ter predstavljanje na sejnih,« je potrdil.

Miroslav Brinovec, vodja Oglarske domačije

Brinovec s Srcem Slovenije uspešno sodeluje že več kot 10 let. V razvojnem centru so mu pomagali dobiti prva evropska sredstva za razvoj podeželja. »Skupaj smo naredili program in z njim na našo domačijo privabili prve obiskovalce, na začetku so bili šolarji.« Pred leti so zastavili projekt lokalne samopreskrbe s hrano, kar je verjetno najtežja naloga, saj so domači pridelovalci zaradi majhnosti težko konkurenčni velikim trgovcem z uvoženimi izdelki. Kljub vsemu se lahko danes pohvalijo, da so v šole in druge javne institucije dobavili skupno že 276 ton lokalno pridelane hrane.

Seveda niti na turizem niso pozabili, a ga ne ločijo od podjetništva in drugih dejavnosti. Tako so v minulih letih vzpostavili 32 kolesarskih poti in 17 povezanih postajališč za avtodome. **A. K. BARIBAL**

Sadje v šole in vrtce

V mrežo za lokalno samopreskrbo s hrano je v okviru Srca Slovenije vključenih že več kot 200 lokalnih pridelovalcev hrane, ki preskrbujejo več kot 70 šol in vrtcev v Sloveniji. V šolskem letu 2014/2015 je zadruga za razvoj podeželja Jarina v šole in vrtce v Srcu Slovenije dostavila kar 38 ton domačega sadja in zelenjave, od tega kar 5280 kg ekoloških jabolk topaz.

Nad risanjem navdušena direktorica centra Aleksandra Gradišek (FOTO: MARKO POVŠE)

Dren najraje raste sam, običajno ob robu gozda, na grebenu ... (FOTO: BRANKA BIZJAN)

Cvetovi drena

UPORABNE RASTLINE – DREN

Cvetovi so drobni nežni, marmelada

Znan slovenski pregovor pravi, da je kdo zdrav kot dren. S temi besedami navadno označimo človeka, ki nima nobenih zdravstvenih težav. Na rastlino in njene zdravilne učinkovine pa smo v zadnjem času kar pozabili.

PIŠE: BRANKA BIZJAN

Čeprav so ga poznali že v antičnih časih in ga vse do danes zelo cenili, tako zaradi uporabnosti kot tudi zdravilnih učinkov, je dren danes kar malce pozabljen.

Ob robu gozda, ob škarpi

Je zelo nezahtevna rastlina, ki najraje raste na suhih, sončnih in kamnitih tleh, ob robovih gozdov, v škarpah in drugje. Raste v obliki razvejane grma ali drevesa do pet metrov višine. Njegovo lubje je tanko in močno razpokano.

Cveti že februarja, ko še nima listov, njegovi cvetovi so drobni, nežni, rumene barve. Dozori konec avgusta in na začetku

Zreli, še trdi plodovi drena (FOTO: BRANKA BIZJAN)

septembra, plodovi so temno rdeči, lahko tudi rumeni, so trpkoga okusa, uporabni pa so, ko se zmehčajo.

Vsi deli drena so zdravilni

Od lubja, listov, cvetov, mesnatoga dela in pečk. Znan-

KO ZAPOJEJO KOSE

37 koscev, 37 grabljic na hribovskem travniku

Že devetič zapored so pokosili hribovski travnik na Ravnem Logu. Množica koscev in grabljic se je zbrala v rani uri. Ko je sonce gori šlo, je gospodar Ivan Kožar odredil dodaten kos travnika, saj žganci še niso bili pripravljene. Hribovske ekološke kmetije zaradi neugodne subvencijske politike opuščajo hribovsko ekološko kmetovanje.

Prizor, ko kosci z mehkim korakom prihajajo čez travnik, je nepozaben, saj se visoko dvignjena rezila svetijo v jutranji zarji. Gospodar **Ivan Kožar** je prišleke postregel s smrkavcem, v žganje namočenimi smrekovimi vršički z limono.

»Bila je še tema, a v ozadju hrvaških vrhov se je prikazovala svetloba, krasen sončni vzhod, nam je povedal Ivan. Nakar so zapela dekleta z vasi, ki jih je gospodar poimenoval Kresničke. Tudi letos so na hribovskem trav-

niku Posestva Kožar na Ravnem Logu nad Senovim že 9. zapored priredili ročno košnjo. Kosce, prijatelje in znanke, kmete iz okoliških vasi, tudi goste iz 20 kilometrov oddaljene Rake, je ob pol štirih zjutraj pričakala domača hči **Janja**.

Ivan je pozdravil vse prijatelje in v šali poudaril: »Kosimo za dobro voljo, to ni tekmovanje.« Prvo rez vsako leto naredi hči Janja, potem pa se košnja zares začne. Bilo je mirno, brez vetra, kar je za ta hribovski travnik prava red-

kost. Letos je bil najmlajši kosce šestnajstletni **Kristjan Klaužar** iz Mrčnih sel, najstarejši pa 79-letni **Branko Margon** iz Malega Kamna, ki ni manjkal na nobeni košnji.

Kar 37 koscev in enako število grabljic se je zbralo na Ravnem Logu. Ko so se roke ogrele, je šlo hitro: »Celo prehitro, saj sem moral za košnjo določiti nove površine,« je smeje se povedal Ivan. Žganci in gobova juha še niso bili pripravljene. Pa vendarle, po košnji in vriskanju je prišlo še